

Kolmule

Status og råd

Gytebestanden av kolmule nådde en topp på 7 millioner tonn i 2003, og er nå raskt på vei nedover. Den ble beregnet til å være like over føre-var-nivået (B_{pa}) på 2,52 millioner tonn tidlig i 2011. All tilgjengelig informasjon tilsier at årsklassene som ble gytt i 2005–2010 er svært svake sammenlignet med de ti foregående årene. Dette får en rekke konsekvenser både for kolmulefiskeriene og for økosystemene i Norskehavet og Barentshavet. Siden det mest sannynlig blir lav tilførsel av ungfisk til den fiskbare delen av bestanden de nærmeste årene, er det helt nødvendig med et svært begrenset fiskeri. Kyststatene EU, Norge, Island og Færøyene, som forvalter bestanden i fellesskap, ble i 2008 enige om en langsiktig forvaltningsstrategi. Høstingsregelen tar sikte på å holde fiskedødeligheten i bestanden på 0,18. Partene er også enige om at fiskedødeligheten skal reduseres dersom gytebestanden blir mindre enn 2,25 millioner tonn (B_{pa}). ICES har vurdert målsettingene i forvaltningsplanen til å være i tråd med føre-var-tilnærmingen.

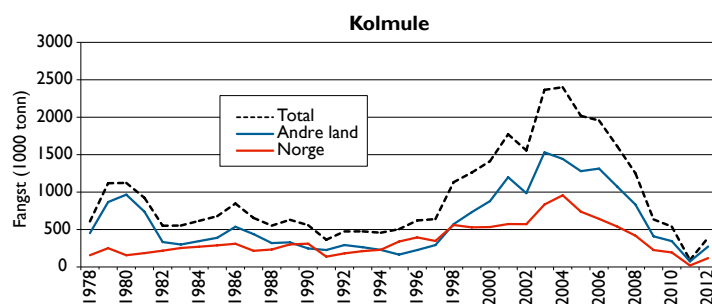
ICES sine råd fra 2009 til 2011 har vært svært variable, delvis på grunn av endringer i basis for rådet (F_{pa} , holde gytebestanden over B_{pa}), men mest grunnet store endringer i gytebestands- og fiskedødelighetsestimatene. Den viktigste toktindeksen som blir brukt i bestandsberegningene har vist svært stor variabilitet mellom år. Ved å utelate det svært usike estimatet fra gytefeltstoktet i 2010 ble det en stor endring i rådet i forhold til sist år, men bestandsberegningen i 2011 er konsistent med tidligere år ved at bestandsstørrelsen viser en nedadgående trend.

Det er vanskelig å forutsi hvordan økosystemet påvirkes av redusert kolmulebestand.

Fiskeri

Hovedfisket skjer langs kontinentalskråningen og bankene vest for De britiske øyer og ved Færøyene, hvor kolmulen samler seg for å gyte om våren. Norge har her operert med over 40 ringnotfartøyer utstyrt med pelagisk trål. Disse fartøyene kan fiske 78 % av den norske kvoten. Industritrålere har adgang til 22 % av kvoten og fisker året rundt, hovedsakelig langs den vestlige og sørlige kanten av Norskerenna og nordover rundt Tampen. Noen industritrålere deltar også i fiskeriet på gytefeltene. Totalkvoten for 2011 var 44 100 tonn, og foreløpig statistikk indikerer at totalfangsten vil være vesentlig høyere enn dette (antatt fangst på ca. 90 000 tonn). Hovedgrunnen til økt fangst er overføring av ikke-oppfiskete kvoter fra året før, og at russerne satte en egen unilateral kvote på ca. 21 000 tonn. Den rapporterte norske fangsten i 2011 var 19 776 tonn.

Norge har historisk sett vært den dominerende nasjonen i kolmulefisket med vel 40 % av totalfangsten frem til 2004 (figur). Etter at kyststatene Norge, Island, EU og Færøyene ble enige om fordeling av kolmule, har den norske andelen blitt lavere – ca. 35 % etter kvotebytte med andre land. Også Russland, Færøyene, Island og Nederland er store aktører i kolmulefisket, men alle EU-land langs kysten fra Portugal til Sverige deltar.

Utvikling av rapportert fangst av kolmule. Tall for 2012 er prognose.

Development of reported catch of blue whiting. Landings for 2012 are prognoses.

Kontaktperson: Åge Høines | aageh@imr.no

Kolmule – *Micromesistius poutassou*

Andre norske navn: Blågunnar, blåvitting, kolkjeft

Familie: Gadidae (torskfamilien)

Maks størrelse: 50 cm og 800 gram

Levetid: Opptil 20 år, men sjelden over 10 år

Leveområde: Hele Nord-Atlanteren fra Svalbard til Marokko samt Middelhavet

Hovedgyteområde: Vest for De britiske øyer

Gytetidspunkt: Februar–april

Føde: Spiser krill, amfipoder og småfisk

Særtrekk: Har fått navnet kolmule fordi munnhulen og gjellehulene er svarte

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2012: 391 000 tonn

KVOTE 2012: 391 000 tonn, norsk: 92 651 tonn (før ev. kvotebytter)

KVOTE 2011: 44 100 tonn

NORSK FANGST 2011: 19 776 tonn (per 31.12.11)

NORSK FANGSTVERDI 2010: 363 mill. kroner

Fakta om bestanden:

Kolmule er en liten torskefisk som hovedsakelig holder til i Nordøst-Atlanteren og i Middelhavet. Mindre bestander finnes også i Nordvest-Atlanteren. Kolmule i Nordøst-Atlanteren betraktes forvaltningsmessig som én bestand, men består av to hovedkomponenter, en nordlig og en sørlig, med en grov delelinje på Porcupinebanken vest for Irland. Noen norske fjorder samt Barentshavet har lokale bestandskomponenter, selv om de store mengdene av kolmule i Barentshavet de siste årene hører til den atlantiske hovedkomponenten.

Kolmule er en av de mest tallrike fiskeartene i de midterste vannlagene i Nordøst-Atlanteren. Arten er mest vanlig på 100–600 m dyp, men den kan også svømme nær overflaten deler av døgnet og nær bunnen på grunt vann. Den er blitt observert så dypt som 900 meter.

Kolmule spiser for det meste krepsdyr som krill og amfipoder. Stor kolmule spiser gjerne småfisk, inkludert ung kolmule. Det hender at den må konkurrere om maten med sild og makrell. Dette er mest vanlig for ung kolmule (0- og 1-åringer), som holder seg høyere oppe i vannet. En del rovfisk og sjøpattedyr beiter på kolmule, og den er blant annet en viktig del av føden til sei, blåkveite og grindhval. Voksen kolmule vandrer hver vinter til gyteområdene vest for De britiske øyer. Egg og larver transporteres med havstrømmene, og driftmønsteret varierer fra år til år. Larver fra gyting vest for Irland kan for eksempel ende opp både i Norskehavet og i Biscayabukta. Det viktigste føde- og oppvekstområdet er Norskehavet.